

Rättsenheten

2012-01-11

EU-domstolens dom den 21 december 2011 i de förenade målen C-424/10 och C-425/10 (Ziolkowski och Szeja) angående begreppet ”laglig vistelse” i förhållande till permanent uppehållsrätt.

Att ha vistats i den mottagande medlemsstaten med uppehållstillstånd är inte tillräckligt utan personen måste dessutom ha uppfyllt kraven för uppehållsrätt enligt rörlighetsdirektivet¹ (direktivet) för att permanent uppehållsrätt ska tillträda. EU-domstolen förtydligar sin tidigare praxis² och belyser frågan om hur begreppet ”uppehålla sig lagligt” i mottagarlandet ska förstås.

Den tyska domstolen, Bundesverwaltungsgericht, begärde av EU-domstolen ett förhandsavgörande i två mål. I de förenade målen hade en polsk man respektive en polsk kvinna och hennes minderåriga barn ansökt om förlängning av sina uppehållstillstånd, alternativt att de skulle tilldelas permanent uppehållsrätt enligt unionsrätten.

Den hänskjutande domstolens första fråga syftade till att få klarhet i om artikel 16.1 i direktivet ska tolkas så, att om en unionsmedborgare som enbart på grundval av nationell rätt uppehåller sig lagligt i en medlemsstat sedan mer än fem år utan att uppfylla villkoren i direktivets artikel 7.1 ska ha permanent uppehållsrätt.

Enligt artikel 7.1 kan en unionsmedborgare erhålla uppehållsrätt inom en medlemsstat för en längre period än tre månader om personen kan försörja sig genom arbete eller andra medel. En unionsmedborgare som har uppehållit sig lagligt under en fortlöpande period av fem år i den mottagande medlemsstaten erhåller enligt direktivets artikel 16.1 permanent uppehållsrätt där.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m.

² Enligt EU-domstolen (dom den 21 juli 2011, C-325/09, Maria Dias) kan inte perioder som en person uppehållit sig i en mottagande medlemsstat enbart i kraft av ett uppehållstillstånd, utan att uppfylla villkoren för uppehållsrätt, anses utgöra perioder med laglig vistelse som kan ligga till grund för permanent uppehållsrätt. Upppehållstillståndet är enbart deklarativt och grundar inga rättigheter.

EU-domstolen konstaterar inledningsvis att begreppet ”har uppehållit sig lagligt” utgör ett självständigt unionsrättsligt begrepp som ska tolkas enhetligt i samtliga medlemsstater. Domstolen redogör därefter för syften med villkoren för uppehållsrätt i rörlighetsdirektivet och poängterar att villkoren bl.a. syftar till att undvika att personerna blir en orimlig belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem. Enligt domstolen ska således uttrycket ”har uppehållit sig lagligt” i artikel 16.1 i direktivet förstås som en vistelse som uppfyller villkoren i detta direktiv, bl.a. dem som föreskrivs i artikel 7.1 häri. En vistelse som överensstämmer med en medlemsstats lagstiftning men som inte uppfyller villkoren i artikel 7.1 i direktivet kan följaktligen inte anses ”laglig” i den mening som avses i artikel 16.1 i direktivet. EU-domstolen anförde slutligen att en motsatt tolkning inte heller kan göras gällande med stöd av artikel 37 i direktivet, enligt vilken direktivet inte hindrar att det i medlemsstaternas rättsordningar införs ett system som är mer förmånligt än det som inrättas genom direktivets bestämmelser. Det ankommer på varje medlemsstat att besluta inte enbart om ett sådant system ska införas utan även vilka villkor och verkningar systemet ska ha, i synnerhet vad gäller rättsverkningarna av en uppehållsrätt som beviljas enbart med stöd av nationell rätt.

Den hänskjutande domstolens andra fråga var om de polska medborgarnas vistelseperiod i Tyskland innan Polen anslöt sig till EU kan räknas med i ”den lagliga vistelsetiden” om fem år som ger permanent uppehållsrätt och som avses i direktivet. Enligt EU-domstolen kan denna tid räknas under förutsättning att vistelsen har skett i enlighet med de villkor som föreskrivs i artikel 7.1 i direktivet.